

ΕΤΟΣ Η'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 18'

Συνδρομή ἑτησίᾳ Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως Ὁδοῦ Ἀγγέλου

13 Μαρτίου 1883

ΕΥΓΕΝΙΑ ΓΡΑΝΔΕ

Μυθιστορία Ὀνωρίου Βαλζάκ. — Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου.

Συνήχεια τῆς σελ. 152.

— Παρὰ πάσας ὅμως τὰς ἐνθέρμους εὐχὰς τοῦ Γρανδέ ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς γυναικὸς του, ἧς ἡ προσεχὴς κληρονομία ἦν δι' αὐτὸν πρῶτος καὶ κύριος θάνατος, παρὰ πᾶσαν τὴν συναρέσκειαν ἦν ἐδείκνυεν ἐν παντὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλαχίστων θελήσεων τῆς μητρὸς καὶ τῆς κόρης, ἀμφοτέρων ἐκπλησσομένων ἐπὶ τούτῳ· παρὰ πάσας τὰς τρυφερὰς περιποιήσεις ἃς ἐδαψίλευεν ἡ Εὐγενία εἰς τὴν μητέρα της, ἡ κυρία Γρανδέ ἐβάδιζε ταχέως πρὸς τὸν θάνατον. Ἐκάστην ἡμέραν ἐξησθένει καὶ ἔφθινεν, ὡς φθίνουσι συνήθως αἱ κατ' αὐτὴν τὴν ἡλικίαν νοσοῦσαι γυναῖκες. Εἶχε καταστῆ εὐθρυπτος, οὕτως εἶπειν, ὡς τὰ φύλλα τῶν δένδρων ἐν φθινοπώρῳ, κ' ἔλαμπεν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς λάμπουσιν ἐκεῖνα χρυσοῦμενα ὑπὸ τοῦ φωτός του. Ὁ θάνατός της ὑπῆρξεν ἄξιός της ζωῆς της, θάνατος ὅλως χριστιανικός, ἀληθῶς ὑψηλός. Τὸν Ὀκτώβριον μῆνα τοῦ 1822 διέλαμψαν ἰδίως αἱ ἀρεταὶ αὐτῆς, ἡ ἀγγελικὴ της ὑπομονὴ καὶ ἡ πρὸς τὴν κόρον της φιλοσοφία· ἐξέπνευσε δὲ χωρὶς οὐδ' ἓνα νὰ ἐκβάλῃ γογγυσμὸν ἢ παραπόνον. Ἀμνός ἀμωμος, ἀπήρχετο εἰς οὐρανοὺς καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐλυπεῖτο ὅτι κατέλειπεν ἐπὶ γῆς ἢ τὴν γλυκεῖαν σύντροφον τῆς ψυχρᾶς της ζωῆς, εἰς ἣν τὰ ἔσχατα βλέμματα της ἐφαίνοντο μυρίας προλέγοντα ὀδύνας. Ἐτρεμε καταλίπουσα τὴν ἀμνάδα ἐκείνην, λευκὴν ὡς αὐτὴν, μόνην ἐν μέσῳ κόσμου ἐγωῖστικῷ, ὅστις ἤθελε νὰ τῆς ἀραιώσῃ τὸ δέρμα της, τὸν θησαυρόν της.

— Κόρη μου, τῇ εἶπε πρὶν ἐκπνεῦσῃ, μόνον εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἶν' εὐτυχία. Θὰ τὸ μάθῃς μίαν ἡμέραν.

Τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου της ἡ Εὐγενία εὖρε νέους λόγους προσηλώσεως εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅπου εἶχε γεννηθῆ, ὅπου εἶχε τοσοῦτον ὑποφέρει, ὅπου ἡ μήτηρ της εἶχε πρὸ μικροῦ ἀποθάνει. Δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρήσῃ τὸ παράθυρον καὶ τὴν ἐπὶ καλοβαθρῶν ἐδρᾶν τῆς αἰθούσης, χωρὶς νὰ χύσῃ δάκρυα. Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε παραγνωρίσει τὴν ψυχὴν τοῦ γηραιοῦ της πατρός,

βλέπουσα πόσον τρυφερῶς οὗτος τὴν ἐπεριποιεῖτο. Πρὸ μικροῦ ὁ γέρον εἶχε δώσει εἰς αὐτὴν τὸν βραχιόνα, ἵνα καταβῶσιν εἰς τὸ πρᾶγευμα τὴν ἐθεώρει δὲ σχεδὸν μετ' ἀγαθότητος ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους, καὶ τὴν ἐπαφθαλμίᾳ οὕτως εἶπειν ὡς ἐάν ἦτο χρυσοῦς.

Ὁ γέρον βυτοποιὸς τοσοῦτον ὀλίγον ὠμοιάζε πρὸς ἑαυτόν, τοσοῦτον ἔτρεμεν ἐνώπιον τῆς θυγατρὸς του, ὥστε ἡ Ἀννέτα καὶ οἱ Κρυσώ, μάρτυρες τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς, ἀπέδωκαν αὐτὴν εἰς τὴν προβεθηκυῖαν τοῦ ἡλικίαν, κ' ἐφοβήθησαν διανοητικὴν τινα ἐξασθένειαν.

Τὴν ἡμέραν ὅμως, καθ' ἣν ἡ οἰκογένεια ἐπενηθόρησε, καὶ μετὰ τὸ γεῦμα εἰς ὃ εἶχε κληθῆ ὁ συμβολαιογράφος Κρυσώ, ὁ μόνος γνωρίζων τὸ μυστήριον τοῦ παλάτου του, τὸ ἦθος τοῦ γέροντος ἐξηγήθη.

— Ἀγαπητῆ μου κόρη, εἶπεν εἰς τὴν Εὐγενίαν, ὅτε ἀπεσκευάσθη ἡ τράπεζα κ' ἐκλείσθησαν ἐπιμελῶς αἱ θύραι, εἶσαι τώρα κληρονόμος τῆς μητρὸς σου, κ' ἔχομεν νὰ κανονίσωμεν μετὰξὺ μας κάτι μικρὰ πράγματα. Δὲν εἶν' ἀλήθεια, Κρυσώ;

— Μάλιστα.

— Καὶ εἶνε τόσο ἀναγκαῖον νὰ τὸ κάμωμεν εὐθὺς σήμερον;

— Ναι, μικροῦλά μου, ναι. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω εἰς τὴν ἀβεβαιότητα, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκομαι. Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νὰ με δυσχερστήσῃς.

— ὦ, πάτερ μου!

— Λοιπόν, πρέπει νὰ τελειώσῃ ἀπόψε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις.

— Τί θέλεις νὰ κάμω;

— Αὐτὸ, κόρη μου, δὲν με ἀφορᾷ. Κρυσώ, ἐξήγησέ της, σὲ παρακαλῶ.

— Δεσποινίς, ὁ κύριος πατήρ σας δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προβῇ εἰς διανομήν, νὰ πωλήσῃ δηλαδή τὰ κτήματά του καὶ νὰ πληρώσῃ τέλη ὑπέρογκα δι' ὅσα μετρητὰ ἔχει. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ μὴ γείνη ἀπογραφή τῆς περιουσίας, ἥτις ἀνήκει σήμερον ἐξ ἀδιαίρετου εἰς ὑμᾶς καὶ τὸν κύριον πατέρα σας.

— Κρυσώ, εἶσαι βέβαιός δι' ὅλ' αὐτά; ὡστε νὰ τὰ λέγῃς εἰς μίαν ἄπειρον κόρην;

— Ἀφῆσέ με, Γρανδέ, νὰ τελειώσω.

— Λέγε, φίλε μου. Οὔτε σὺ οὔτε ἡ κόρη μου

δὲν θέλετε βέβαια νὰ μὲ γυμνώσετε. Δὲν εἶν' ἔτσι, κόρη μου ;

— Ἀλλὰ, κύριε Κρυσώ, τί πρέπει νὰ κάμω ; ἠρώτησεν ἀνυπομονοῦσα ἡ Εὐγενία.

— Πρέπει, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, νὰ υπογράψητε αὐτὸ τὸ ἔγγραφο, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ παραιτηθῆτε τῆς κληρονομίας τῆς κυρίας μητρὸς σας καὶ ν' ἀφήσετε εἰς τὸν πατέρα σας τὴν ἐπικαρπίαν ὅλης τῆς ἀδιαίρετου περιουσίας σας, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἀφ' ἑτέρου σὰς παρχωρεῖ τὴν ψιλὴν ἰδιοκτησίαν.

— Δὲν ἐννοῶ τίποτε ἀπὸ ὅσα μοῦ λέγετε, ἀπάντησεν ἡ Εὐγενία. Δόσατέ μοι τὸ ἔγγραφο καὶ δεῖξατέ μοι ποῦ πρέπει νὰ υπογράψω.

Ὁ γέρον Γρανδὲ ἐθεώρει ἐναλλάξ τὸ ἔγγραφο καὶ τὴν κόρην του, τὴν κόρην του καὶ τὸ ἔγγραφο, καὶ τοσοῦτον βιαίας ἠσθάνετο συγκινήσεις, ὥστε ἀπέμαξε σταγόνας τινὰς ἰδρώτους, αἵτινες ἔστιζον τὸ μέτωπόν του.

— Ἀκουσε κόρη μου, τῆ εἶπε, ἀντὶ νὰ υπογράψῃς αὐτὸ τὸ ἔγγραφο, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ πληρώσωμεν φοβερὸν χαρτόσημον, δὲν εἶνε καλὴ τῆρα νὰ παραιτηθῆς ἀπλῶς τῆς κληρονομίας τῆς μακαρίτισσας τῆς μητέρας σου, καὶ ν' ἀφήσῃς ἐπάνω μου τὴν φροντίδα διὰ τὸ μέλλον ; Ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα αὐτό. Θὰ σοῦ δίδω κάθε μῆνα ἑκατὸν φραγκάκια, νὰ κάμνης λειτουργιαὶς ὅσας θέλεις. Ἐκατὸ φραγκάκια, λαχταριστά, ἀσημένια . . .

— Κάμνω, πατέρα μου, ὅ,τι θέλεις.

— Δεσποινίς, εἶπεν ὁ συμβολαιογράφος, ἔχω καθῆκον νὰ σὰς παρατηρήσω ὅτι τοιουτοτρόπως ἀπογυμνοῦσθε . . .

— Ὡχ, θεέ μου, εἶπεν ἐκείνη, καὶ τί μὲ μέλει ;

— Σιῶπα, Κρυσώ. Λοιπόν, σύμφωνοι ! ἀνέκραξεν ὁ Γρανδὲ, δρᾶντων τὴν χεῖρα τῆς κόρης του καὶ πλῆντων αὐτὴν διὰ τῆς ἰδικῆς του. Δὲν θὰ μετανοήσῃς, Εὐγενία, αἶ ; σὺ εἶσαι τίμιο κορίτσι ;

— Πατέρα ! . .

Ἡσπᾶσθη αὐτὴν τότε ἐν διαχύσει καὶ περιεπύχθη αὐτὴν μέχρι πνιγμοῦ.

— Δίδεις ζωὴν εἰς τὸν πατέρα σου, κόρη μου ; τοῦ ἀποδίδεις ὅ,τι σοῦ ἔδωκε. Τώρα εἴμεθα ἴσια. Νά ! ἔτσι γίνονται ἡ δουλειάς. Καὶ ἡ ζωὴ δουλειὰ εἶνε. Νὰ ἔχῃς τὴν εὐχὴν μου ! Εἶσαι καλὸν κορίτσι, ποῦ ἀγαπᾷ τὸν πατέρα σου. Τώρα κάμω ὅ,τι θέλεις. Αὐριον λοιπόν, Κρυσώ, προσέθηκε θεωρῶν τὸν κατάπληκτον συμβολαιογράφον. Κύτταξε νὰ ἐτοιμάσῃς καθὼς πρέπει τὴν πράξιν τῆς παραίτησεως εἰς τὸ δικαστήριον.

Τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν μεσημβρίαν ὑπεγράφη ἡ δὴλωσις, δι' ἧς ἡ Εὐγενία συνετέλει τὴν παντελῆ αὐτῆς ἀπογύμνωσιν.

Ἐν τούτοις ὁ γέρον βυτοποιοῦς, παρὰ τὴν ἐ-

παγγελίαν του, δὲν εἶχε πληρώσει εἰς τὴν θυγατέρα του, μετὰ ἐνὸς ἔτους παρέλευσιν, οὐδὲ λεπτόν ἐκ τῶν ἑκατῶν φραγκῶν, ἄτινα τοσοῦτον πανηγυρικῶς εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς αὐτὴν. Ὅτε δὲ ἡ Εὐγενία ἐλάλησεν εἰς αὐτὸν περὶ τούτου ἀστείευομένη, ἠρυθρίασεν ἐκεῖνος, ἀνέβη ταχέως εἰς τὸ γραφεῖόν του, κ' ἐπανελθὼν προσέφερεν εἰς αὐτὴν τὸ τρίτον περίπου τῶν κειμηλίων, ἄτινα εἶχεν ἀγοράσει παρὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του.

— Νά, μικροῦλά μου, τῆ εἶπε μεθ' ἱκανῆς εἰρωνείας, τὰ δέχεσαι αὐτὰ διὰ τὰ χίλια δικούσια σου φραγκά ;

— Ἀλήθεια, πατέρα, μοῦ τὰ χαρίζεις ;

— Θὰ σοῦ δώσω ἄλλα τόσα τοῦ χρόνου, ἀπάντησε ῥίπτων αὐτὰ εἰς τὴν ποδιὰν τῆς. Ἐτσι θὰ ἔχῃς γρήγορα ὅλα του τὰ κρεμαστάρια, προσέθηκε τρίβων τὰς χεῖράς του, εὐτυχῆς ὅτι κατῶρθωσε νὰ κερδοσκοπήσῃ κ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ αἰσθήματος τῆς θυγατρὸς του.

Ὅυχ' ἦν τὸν ὁ γέρον, καίτοι ῥωμαλέος ἔτι, ἠσθάνθη μετ' ὀλίγον τὴν ἀνάγκην νὰ μυσῆ τὴν θυγατέρα του τὰ μυστήρια τῆς οἰκιακῆς του διαχειρίσεως. Ἐπὶ δύο συνεχῆ ἔτι ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὴν νὰ διατάτῃ, ἐπὶ παρουσίᾳ του, τὰ τῆς ἡμερησίας καταναλώσεως, καὶ νὰ παραλαμβάνῃ τὰς εἰσφοράς τῶν αὐλιτῶν του. Ἐδείδαξεν αὐτὴν βραδέως καὶ διαδοχικῶς τὸ ὄνομα, καὶ τὴν περιοχὴν τῶν κτημάτων καὶ τῶν ἀγρῶν του. Περὶ τὸ τρίτον δ' ἔτος τοσοῦτον καλῶς εἶχε συνειθίσει αὐτὴν εἰς πάντα τῆς φιλαργυρίας του τρόπον, καὶ τοσοῦτον εἶχε μεταβάλλει ἀληθῶς ἕκαστον αὐτῶν εἰς ἕξιν ἐκείνης, ὥστε τῆ ἐνεπιστεύθη ἀφόδως τὰς κλεῖδας τῆς ὀψοθήκης καὶ κατέστησεν αὐτὴν κυρίαν τοῦ οἴκου.

Πέντε ἔτι παρῆλθον οὕτω, χωρὶς ἕκτακτόν τι γεγονός νὰ διακόψῃ τὴν μονότονον ὑπαρξίν τῆς Εὐγενίας καὶ τοῦ πατρὸς τῆς. Τὰ αὐτὰ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπανελαμβάνοντο διαρκῶς, μετὰ τῆς χρονομετρικῆς ἀκριβείας τῶν κινήσεων τοῦ γηραιοῦ ἐκκρεμοῦς τῆς οἰκίας.

Ἡ βαθεῖα μελαγχολία τῆς δεσποινίδος Γρανδὲ οὐδένα ἐλάνθανε κ' ἐμάντευον μὲν πάντες τὸν λόγον τῆς, ἀλλ' οὐδέποτε λόγος ἐκείνης ἐδικαίωσε τὰς ὑποψίας τῶν ἐν Σωμύρῃ περὶ τῶν μυθίων αἰσθημάτων τῆς πλουσίας κληρονομίου.

Οἱ τρεῖς Κρυσὼ καὶ τινες φίλοι των, οὓς ἀνεπαισθήτως εἶχον οὗτοι εἰσαγάγει εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπετέλουσαν τὸν κύκλον ὅλον τῆς συναναστροφῆς τῆς. Οὗτοι ἐδίδαξαν αὐτὴν νὰ παίζῃ οὕτως, καὶ ἤρχοντο πάσαν ἐσπέραν ἐπὶ τούτῳ.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1827 ὁ πατὴρ τῆς, αἰσθανόμενος τὸ βάρος τῶν ἀσθενειῶν του, ἠναγκάσθη ν' ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτὴν τὰ μυστήρια τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας του, κ' ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ν' ἀποτείνεται, ἐν περιπτώσει δυσχερειῶν,

εις τὸν συμβολαιογράφον Κρυσώ, οὐτινος ἐγνώριζε τὴν χρηστότητα. Εἶτα δέ, περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ ἔτους, κατελήφθη ὁ γέρον, ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἔτων, ὑπὸ παραλυσίας ἥτις ταχέως προὐχώρησεν. Ὁ κύριος Βερζερὲν κατεδίκασε τὸν Γρανδέ.

Ἀναλογιζομένη ὅτι μετὰ μικρὸν ἤθελεν ἀπολειφθῆ μόνη ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ Εὐγενία προσήγγισεν, οὕτως εἰπεῖν ἔτι μάλλον, εἰς τὸν πατέρα της, καὶ συνέσφιγγεν ἐπὶ πλέον τὸν ἔσχατον τῆς στοργῆς αὐτῆς κρίκον. Δι' αὐτὴν, ὡς καὶ διὰ πᾶσαν ἐρῶσαν γυναῖκα, ὁ ἔρωσ ἦν ὁ κόσμος ὀλόκληρος. . . καὶ ὁ Κάρολος ἔλειπεν. Ἐπέδειξεν ἀληθὲς ὕψος θωπείας καὶ φιλοστόργου περιποιήσεως πρὸς τὸν γέροντα πατέρα της, οὐτινος κατέπιπτον μὲν ἤδη αἱ διανοητικαὶ δυνάμεις, διστηρεῖτο δ' ἐμφύτως ἀδιάπτωτος ἡ φιλαργυρία. Οὕτω δὲ ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου τούτου οὐδόλως ὑπῆρξεν ἀντιθετος πρὸς τὴν ζωὴν αὐτοῦ.

Ἀπὸ πρωίας διέτασσε καὶ τὸν ἐκύλιον μεταξὺ τῆς ἐστίας τοῦ καιτῶνός του καὶ τῆς θύρας τοῦ γραφείου του, μεστοῦ χρυσίου βεβαίως, ὅπου καὶ ἔμενε τέλος ἀκίνητος, θεωρῶν ἐναγωνίως τοὺς ἐρχομένους εἰς ἐπίσκεψίν του καὶ τὴν σιδηρότευκτον θύραν τοῦ θησαυροφυλακίου του. Ἐζήτηε ἐξήγησιν ἀκριβῆ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου ὃν ἤκουε, καὶ, πρὸς μεγίστην ἐκπληξίν τοῦ συμβολαιογράφου, ἤκουε τὸν σκύλον του χασμῶμενον ἐν τῇ αὐλῇ. Ἐκ τῆς φαινομένης του νάρκης ἠγειρέτο μόνον καθ' ἣν ἡμέραν καὶ ὥραν ἔμελλε νὰ λάβῃ μισθώματα, νὰ ὑπολογίσῃ τὰ παρὰ τῶν αὐλιτῶν του ὀφειλόμενα, καὶ νὰ δώσῃ ἐξοφλήσεις. Διέσειε τότε τὸν τροχοφόρον κλινηρὰ του, μέχρις οὗ ἔφθανεν ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ γραφείου του. Ἦνοιγεν αὐτὴν διὰ τῆς θυγατρὸς του, κ' ἐπέβλεπε τὴν παρ' αὐτῆς τῆς ἰδίας μυστικῆν τοποθέτησιν τῶν ἀργυρῶν σάκκων, μέχρις οὗ πάλιν ἐκλείετο ἡ θύρα. Εἶτα ἐπανήρχετο ἐκείνη σιωπηλῆ εἰς τὴν θέσιν της, ἀφοῦ ἔδιδεν εἰς αὐτὸν τὸ πολυτίμον κλειδίον, ὅπερ ἔφερεν οὗτος πάντοτε ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ὑπενδύτου του καὶ πολλάκις ἔψαυεν ἐξωθεν εὐχαρίστως.

Ὁ γηραιὸς αὐτοῦ φίλος, ὁ συμβολαιογράφος, προβλέπων ὅτι ἡ πλουσία κληρονόμος ἤθελεν ἀναγκαιῶς νυμφευθῆ τὸν πρόεδρον ἀνεψιόν του, ἂν ὁ Κάρολος Γρανδέ δὲν ἐπανήρχετο, νῆξισσε τὰς προὐκτὴν περιποιήσεις καὶ φιλοφροσύνας του. Ἠρχετο καθ' ἐκάστην ζήτησιν τὰς διαταγὰς τοῦ Γρανδέ, μετέβαινε κατὰ παραγγελίαν του εἰς Φροαφῶν, εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς λειμῶνας καὶ τὰς ἀμπέλους, ἐπώλει τὴν συγκομιδὴν, καὶ μετέβαλε τὰ εἰσοδήματα εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἀργυρον, στοιβαζομένους κρυφίως ἐπὶ τῶν σάκκων, οἵτινες ἐπλήρουν τὸ ταμεῖον τοῦ γέροντος.

Ἐπῆλθον τέλος αἱ ἡμέραι τῆς ἀγωνίας καθ' ἃς τὸ ἰσχυρὸν σῶμα τοῦ Γρανδέ ἐπάλασσε πρὸς τὴν καταστροφὴν. Ἡθέλησε νὰ μείνῃ καθήμενος ἐγγὺς τῆς ἐστίας του, καὶ ἀπέναντι τῆς θύρας τοῦ γραφείου του. Ἐσυρε πρὸς ἑαυτὸν καὶ περιετύλισσε τὰ καλύμματα δι' ὧν τὸν ἐσκέπαζον, κ' ἔλεγεν εἰς τὴν Ἀννέταν:

— Φύλαξέ τα, . . κλεισ' τα, . . νὰ μὴ μοῦ τὰ κλέψουν.

Ὅσακις κατῶρθον ἡ ἀνοίξη τοὺς ὀφθαλμούς του, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὅλη του ἡ ζωὴ, ἔστρεφεν αὐτοὺς πάραυτα πρὸς τὴν θύραν τοῦ θησαυροφυλακίου του, λέγων πρὸς τὴν θυγατέρα του:

— Εἶν' ἐκεῖ; ἐκεῖ; διὰ φωνῆς ἐλεγχούσης φόβον καὶ τρόμον.

— Ναί, πατέρα!

— Πρόσεχε τὸ χρυσάφι! Φέρε μου ἐδῶ χρυσάφι, χρυσάφι...

Ἡ Εὐγενία ἐσκόρπιζεν ἐνώπιον αὐτοῦ λαυδοβίαια ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔμενε δ' ἐκεῖνος ὠρας ὀλοκλήρους προσηλῶν τὰ βλέμματα ἐπὶ τῶν χρυσῶν νομισμάτων, ὡς παιδίον θεωροῦν ἡλιθίως τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ὅτε τὸ πρῶτον ἀρχίζει νὰ βλέπῃ, καὶ μειδιῶν αὐτομάτως καὶ ἀδιαφόρως ὡς νήπιον.

— Ἔτσι ζεσταίνομαι! ἔλεγεν ἐνίοτε, κ' ἐξέφραζεν ἠθὸς τι μακαριότητος ἢ μορφῆς του.

Ὅτε ὁ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας ἦλθε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἁγίαν κοινωσίαν, οἱ ὀφθαλμοὶ του νεκροὶ ἀπὸ τινος κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐζωογονήθησαν ἅμα ἰδόντες τὸν σταυρὸν, τὰ κηροπήγια καὶ τὸ ἀργυροῦν ἁγιασμοδοχεῖον, καὶ ἡ προβοσκίς του ἐκινήθη τὸ ὕστατον. Ὅτε δὲ ὁ ἱερεὺς προσέφερεν εἰς τὰ χεῖλη του τὸν ἀργυροῦν ἐπίχρυσον σταυρὸν ἵνα ἀσπασθῶσι τὸν Χριστόν, προσέθη εἰς κίνημα φοβερὸν ἵνα τὸν ἀρπάξῃ καὶ τὸ κίνημα αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Ἐκάλεσε τότε τὴν Εὐγενίαν, ἣν δὲν ἔβλεπε, καίτοι γονυπετῆ ἐνώπιόν του καὶ βρέχουσαν διὰ τῶν δακρυῶν της τὴν ψυχράν του ἤδη χεῖρα.

— Πατέρα μου, τὴν εὐχὴν σου! εἶπεν ἐκείνη.

— Ἐχε ὅλα ἔνοια! τῆ εἶπε. Ὅα μοῦ δώσης λογαριασμὸν ἐκεῖ ἐπάνω, προσέθηκεν, ἀποδεικνύων διὰ τῶν λόγων τούτων ὅτε ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἡ θρησκεία τῶν φιλαργύρων.

Ἡ Εὐγενία εὐρέθη οὕτω μόνη ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἐκείνης, οὐδένα ἔγχευσα περὶ ἑαυτῆς ἐν ἡδύνατο νὰ θεωρήσῃ ἐλπίζουσα ὅτι ἤθελεν ἐνοηθῆ, πλὴν τῆς Ἀννέτας, τοῦ μόνου ὄντος, ὅπερ τὴν ἠγάπα ἀληθῶς καὶ μεθ' ἧς ἡδύνατο νὰ ὀμιλήσῃ περὶ τοῦ ἄλλου τῆς καρδίας της. Ἡ μεγάλη Ἀννέτα ἦτο πρόνοια διὰ τὴν Εὐγενίαν. Οὕτω δὲ δὲν ὑπῆρξε δούλη δι' αὐτὴν, ἀλλὰ ταπεινὴ φίλη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της ἡ Εὐγε-

νία ἔμαθε παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου Κρυσῶ ὅτι εἶχε τριακοσίων χιλιάδων λιθρῶν εἰσοδήμα ἀπὸ γῆς, κειμένης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Σωμύρης, ἕξ ἑκατομμύρια εἰς χρεώγραφα δίδοντα τόκον τρία τοῖς ἑκατόν, καὶ ἠγορασμένα πρὸς ἐξήκοντα φράγκα, ἐνῶ ἤξιζον τότε ἑβδομήκοντα ἑπτὰ· πλὴν δὲ τούτων καὶ δύο ἑκατομμύρια ἑκατόν χιλιάδας φράγκων εἰς χρυσόν, μὴ λογιζομένων τῶν καθυστερουμένων μισθωμάτων. Ὅλη τῆς ἡ περιουσία ἐξετιμᾶτο ἐν συνόλῳ ἀντὶ δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων.

— Ποῦ νὰ εἶνε ὁ ἐξάδελφός μου; ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Κρυσῶ παρέδωκεν εἰς τὴν πελάτιδά του τὴν γενικὴν ἐκκαθάρισιν τῆς κληρονομίας, ἡ Εὐγενία ἔμεινε μόνη μετὰ τῆς Ἀννέτας· ἐκάθητο δ' ἀμφοτέρω ἐκατέρωθεν τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐστίας τῆς αἰθούσης, ἥτις, κενὴ ἤδη, ἦτο πλήρης ἀναμνήσεων, ἀπὸ τῆς ἔδρας μετὰ καλοβάθρων ἐφ' ἧς ἐκάθητο ἡ μήτηρ τῆς μέχρι τοῦ ποτηρίου ἀφ' οὗ εἶχε πῖσι ὁ ἐξάδελφός τῆς.

— Ἀννέτα, ἐμείναμεν μόναι. . .

— Ναί, κυρία. Νὰ ἤξευρα ποῦ εἶνε, τὸ πουλάκι μου, θὰ πῆγαίνα περὶ νὰ τὸν εὔρω.

— Μὰς χωρίζει θάλασσα! ὑπέλαβεν ἡ νεανίς.

Ἐνῶ ἡ ταλαίπωρος κληρονόμος συνέκλειεν οὕτω μετὰ τῆς γηραιᾶς τῆς ὑπηρετριάς, ἐν τῇ ψυχρᾷ καὶ σκοτεινῇ ἐκείνῃ οἰκίᾳ, ἥτις ἦτο δι' αὐτήν ὁ κόσμος ὀλόκληρος, περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐγίνετο λόγος, ἀπὸ Νάντης μέχρις Ὀρλεάνης, ἢ περὶ τῶν δεκαεπτὰ ἑκατομμυρίων τῆς δεσποινίδος Γρανδέ. Πρώτῃ αὐτῆς πράξις ὑπῆρξε νὰ χρηρηγήσῃ εἰς τὴν Ἀννέταν χιλίων διακοσίων φράγκων ἐτήσιον εἰσοδήμα, ἥτις, ἔχουσα ἤδη ἐξ ἑαυτῆς ἄλλα ἐξακόσια φράγκα, κατέστη οὕτω πλουσία νύμφη, καὶ ἐντὸς μηνὸς ἐγένετο ἀπὸ δεσποινίδος δέσποινα, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἀντωνίου Κορνοουαγέ, διορισθέντος γενικοῦ ἐπιστάτου τῶν κτημάτων τῆς δεσποινίδος Γρανδέ.

Ἡ κυρία Κορνοουαγέ διεκρίθη μεγάλως ὑπὲρ πάσας τὰς συγχρόνους αὐτῆς. Καίτοι εἶχε πενήκοντα καὶ ἑννέα ἐτῶν ἡλικίαν, μόλις ἐφαίνετο τεσσαρακοντοῦτις· τὰ χονδρά τῆς χαρακτηριστικὰ εἶχον ἀντιστῆ εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ χρόνου. Χάρις δὲ εἰς τὸν μοναχικὸν αὐτῆς βίον, ἐνέπαιζε τὸ γῆρας διὰ χροῖας εὐανθοῦς καὶ σιδηρᾶς ὑγείας. Οὐδέποτε ἦως ὑπῆρξεν ὠραιότερα ἢ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τῆς. Παχεῖα, χονδρά καὶ ῥωμαλέα, εἶχεν ὑπὲρ αὐτῆς συνηγοροῦσαν τὴν ἀσχημίαν τῆς, καὶ ἡ ἀκατάπινος αὐτῆς μορφή ἐξέφραζεν εὐδαιμονίαν, ἥτις κατέστησεν εἰς πολλοὺς φθονητὴν τὴν τύχην τοῦ Κορνοουαγέ.

— Εἶδες χρῶμα; ἔλεγεν ὁ ἔμπορος τῶν ἐριούχων.

— Ἦμπορεῖ, ἔεῦρεις, νὰ κάμῃ καὶ παιδιὰ, εἶπεν ὁ ἔμπορος τοῦ ἄλατος. Αὐτῆ, μάτια μου, βαστᾷ ἴσάν νὰ εἶνε, μὲ συμπάθειο, ἀλατισμένη.

— Ἐχει χρήματα, ἔλεγε τρίτος γείτων, καὶ ὁ Κορνοουαγέ τὴν ἔκαμε.

Ἐξερχομένη τῆς γηραιᾶς οἰκίας ἡ Ἀννέτα, ἥτις ἠγαπάτο ὑφ' ὅλης τῆς γειτονίας, οὐδὲν ἄλλο ἤκουεν ἢ συγχαρητήρια, καταβαίνουσα τὴν ἑλικοειδῆ ὁδόν, ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ Εὐγενία τῇ ἔδωκε δῶρον νυμφικὸν τρεῖς δωδεκάδας μαχαιροπειρούνα, ὁ δὲ Κορνοουαγέ, κατὰπληκτος ἐκ τοιαύτης μεγαλοδωρίας, ἐλάλει δακρῶν περὶ τῆς κυρίας του, καὶ ἦτο πρόθυμος νὰ κοπῆ δι' αὐτήν.

Γενομένη οἰκονόμος τῆς Εὐγενίας ἡ κυρία Κορνοουαγέ ἀπέκτησε καὶ ἄλλην εὐτυχίαν ἴσην πρὸς τὴν ἀπόκτησιν συζύγου. Εἶχε τέλος ν' ἀνοίγῃ καὶ νὰ κλείῃ τὸ ὄψοφυλάκιον, εἶχε νὰ δίδῃ τὰ τρόφιμα τῆς ἡμέρας, ὡς ἔπραττεν ὁ μακαρίτης αὐθέντης τῆς. Εἶχεν ἐπίσης νὰ διοικῆ δύο ὑπηρετάς, μίαν μαγεύρισσαν καὶ μίαν θαλαμηπόλον ἐπιτετραμμένην νὰ διορθῶνῃ τὴν λευκοστολὴν τῆς οἰκίας καὶ νὰ ῥάπτῃ τὰς ἐσθῆτας τῆς δεσποινίδος.

Ὁ Κορνοουαγέ συνεχέντρωσε τὰ καθήκοντα ἐπιστάτου καὶ διαχειριστοῦ. Περιττὸν δὲ νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ μαγεύρισα καὶ ἡ θαλαμηπόλος, ἀς ἐξέλεξεν ἡ Ἀννέτα, ἦσαν ἀληθεῖς ἀδάμαντες.

Ἡ δεσποινὶς Γρανδέ ἀπέκτησεν οὕτω τέσσαρας ὑπηρετάς, ὧν ἡ ἀφοσίωσις ἦτο ἀπερίοριστος. Οἱ μισθωταὶ δὲν ἐνόησαν μεταβολὴν τινα ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ γέροντος, διότι αἱ ἕξεις τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ἦσαν αὐστηρῶς ὠρισμέναι, ἐξηκολούθησαν δὲ ἀμεταβλήτως καὶ ἐπιμελῶς τηρούμεναι ὑπὸ τοῦ κυρίου καὶ τῆς κυρίας Κορνοουαγέ.

Τριακοντοῦτις ἤδη ἡ Εὐγενία οὐδεμίαν ἐγνωρίζεν εὐτυχίαν τοῦ βίου. Ἡ ὠχρὰ καὶ κατηφῆς παιδικὴ τῆς ἡλικία εἶχε παρέλθει ἐγγύς μητρὸς, ἥς ἡ παραγνωριζομένη καὶ προσκοπτομένη καρδιά ἀδιαλείπτως ὑπέφερε. Καταλείπουσα ἐν χαρᾷ τὴν ζωὴν, ἡ μήτηρ αὐτῆ ὠκτερε τὴν θυγατέρα τῆς, ὅτι ἐμελλεν εἶτι νὰ ζήσῃ, καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἐλαφρὰν συνειδήσεως τύψιν καὶ αἰωνίους πόθους.

Ὁ πρῶτος καὶ μόνος τῆς Εὐγενίας ἔρωσ ἦτο δι' αὐτὴν ἀφορμὴ μελαγχολίας. Ἐπί τινος μόλις ἡμέρας ἰδοῦσα τὸν ἐραστὴν αὐτῆς, εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν τὴν καρδίαν τῆς μεταξύ δύο κλοπιῶν φιλημάτων. Εἶτα ἐκεῖνος ἀνεχώρησε, καὶ κόσμος ὅλος ἐχώρισεν αὐτούς. Ὁ ἔρωσ οὗτος, ὃν κατηράσθη ὁ πατήρ τῆς καὶ ἐξ οὗ ἀπέθανεν ἡ μήτηρ τῆς, πολλὴν εἰς αὐτὴν παρεῖχε λύπην καὶ ἀσθενεῖς τινὰς μόλις ἐλπίδας. Οὕτω δὲ μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἶχεν ἐπιδιώξει μόνον τὴν εὐτυχίαν, ἐξαγνλοῦσα τὰς

δυναμίες αὐτῆς, ἀλλὰ μὴ ἀντικαθιστῶσα αὐτάς.

Ἐν τῷ ἠθικῷ, ὡς καὶ ἐν τῷ φυσικῷ βίῳ ὑπάρχει εἰσπνοὴ καὶ ἐκπνοή. Ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην ν' ἀπορροφᾷ τὰ αἰσθητά ψυχῆς ἄλλης καὶ ἀφομοιοῦσα αὐτὰ νὰ τ' ἀνταποδίδῃ πλουσιώτερα. Χωρὶς τοῦ ὠραίου τούτου ἀνθρωπίνου φαινομένου, ἀδύνατον νὰ ζῆσῃ καρδία. Στερεῖται ἀέρος, πάσχει καὶ φθίνει.

Ἡ Εὐγενία ἤρχιζε πάσχουσα. Δι' αὐτὴν ὁ πλοῦτος οὔτε δύναμις ἦτο οὔτε παρηγορία. Ζωὴ δι' αὐτὴν ἦτο ὁ ἔρωσ, ἡ θρησκεία καὶ ἡ εἰς τὸ μέλλον πίστις. Ὁ ἔρωσ ἐξήγει εἰς αὐτὴν τὴν αἰωνιότητα. Ἡ καρδία της καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆ ὑπεδείκνυον δύο μέλλοντας καὶ προσδοκωμένους κόσμους. Ἡμέρας δὲ καὶ νυκτὸς ἐβυθίζετο εἰς τοὺς κόλπους δύο ἀπείρων λογισμῶν, οἵτινες ἴσως δι' αὐτὴν ἀπετέλουν ἓνα καὶ μόνον, καὶ ἀπεμονοῦτο ἐντελῶς, ἀγαπῶσα καὶ νομίζουσα ἑαυτὴν ἀγαπωμένην. Ἀπὸ ἐπτὰ ἡδῆ ἐτῶν τὸ πάθος της εἶχε δεσπόσει αὐτῆς ὀλοκλήρως.

Θησαυροὶ της δὲν ἦσαν τὰ ἑκατομύρια, ὧν ἐπεσωρεύοντο τὰ εἰσοδήματα, ἀλλ' ἡ σκευοθήκη τοῦ Καρόλου· αἱ δύο εἰκόνες αἵτινες ἦσαν ἀνηρτημένα ὑπεράνω τῆς κλίνης της· τὰ κοσμηματὰ του, ἅτινα εἶχεν ἐξαγοράσει παρὰ τοῦ πατρὸς της, κ' ἐφύλαττε παρατεταγμένα ἐπὶ στρώματος βάμβακος ἐντὸς τοῦ σωροῦ τοῦ παλαιοῦ ἔρμαριου· ἡ δακτυλῆρα τέλος τῆς θείας της, ἣν εἶχε μεταχειρισθῆ ἡ μήτηρ της, καὶ ἣν ἐλάμβανεν εὐλαβῶς καθ' ἡμέραν ἵνα ἐργασθῆ εἰς κέντημά τι, ἀληθῆ πηνελόπης ἱστόν, ὅπερ εἶχεν ἀρχίσει μόνον ὅπως φορῆ εἰς τὸν δάκτυλόν της τὸ πλήρες ἀναμνήσεων ἐκεῖνο χρυσοῦν μικροτέχνημα.

Δὲν ἐφαίνετο πιθανόν ὅτι ἡ δεσποινὶς Γρανδέ ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ νυμφευθῆ διαρκοῦντος τοῦ πένθους της. Ἡ ἀληθινὴ της εὐλάβεια ἦτο γνωστὴ. Οὕτω δὲ ἡ οἰκογένεια Κρυσῶ, ἥς τὴν πολιτικὴν σωφρόνως διηύθυνεν ὁ γέρον ἀββᾶς, ἤρκεσθη νὰ πολιορκήσῃ τὴν κληρονόμον καὶ νὰ περιβάλλῃ αὐτὴν διὰ τῶν τρυφερωτάτων περιποιήσεων.

Πᾶσαν ἐσπέραν παρ' αὐτῆ ἐπλήρου τὴν αἵθουσαν ὀμήγυρις συγκροτουμένη ἐκ τῶν θερμότητων καὶ μᾶλλον ἀφωσιωμένων Κρυσωτιστῶν τῆς χώρας, οἵτινες ἐψάλλον πάντες ἐναμίλως τοὺς αἰνους τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἡ Εὐγενία εἶχεν ἤδη τὸν τακτικόν της ἱατρόν, τὸν ἔλεονόμον της, τὸν κοιτωνάρχην της, τὴν ἀρχιεραλμηπόλον της, τὸν πρωθυπουργόν της καὶ τὸν γραμματέα της, γραμματέα δὲ ἰδίως, ὅστις ἐπιθυμίαν εἶχε πολλὰ νὰ τῆ εἴπῃ. Καὶ κρασπεδοφόρον ἂν ἐπεθύμει ἡ πλουσία κληρονόμος, θὰ εὐρίσκετο ἀμέσως. Ἦτο βασίλισσα ἀληθῆς, καὶ ἡ μᾶλλον κολακευομένη πάσης ἄλλης βασιίσσης.

Ἡ κολακεία οὐδέποτε προέρχεται ἀπὸ μεγάλων ψυχῶν· ἰδιάζει εἰς τὰ μικρὰ πνεύματα, ἅτινα κατορθοῦσι νὰ σμικρύνωνται ἔτι μᾶλλον, ἵνα εἰσδύωσιν εὐκολώτερον εἰς τὴν βιωτικὴν σφαῖραν τοῦ προσώπου, οὔτινος εἰσὶ δορυφόροι. Ἐν τῇ κολακείᾳ ὑπακούεται πάντοτε συμφέρον. Διὰ τοῦτο δὲ πάντες ὅσοι καθ' ἐσπέραν ἐπλήρου τὴν αἵθουσαν τῆς δεσποινίδος Εὐγενίας, ἣν ἀπεκάλουν δεσποινίδα Δὲ Φροαφῶν, κατώρθουσαν θαυμασιῶς νὰ τὴν πανηγυρίζωσιν.

Ἡ ἐπαινετικὴ ἐκείνη συναυλία, ἣν πρῶτον τότε ἤκουεν ἡ Εὐγενία, κατέστησεν αὐτὴν τὸ κατ' ἀρχὰς περιπόρφυρον ἐξ αἰδοῦς. Ἄλλ' ἀνεπαισθήτως, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν ἀγροικίαν τῶν γινομένων αὐτῇ φιλοφρονήσεων, τὸ οὖς της συνείθισεν ἐπὶ τέλους τοσοῦτον ν' ἀκούῃ εὐφημούμενον τὸ κάλλος της, ὥστε ἂν νεήλυς τις τὴν ἔλεγεν ἄσχημον, ὁ ψόγος οὗτος ἤθελε τῆ προξενήσει πολὺ πλείονα αἰσθῆσιν ἢ πρὸ ὀκτῶ ἐτῶν. Εἴτα κατήγησε καὶ ν' ἀρέσκηται εἰς τὰς ἡδυλογίας ὅσας ἤκουε, διότι κατέθετεν αὐτὰς κρυφίως εἰς τοὺς πόδας τοῦ μυστικοῦ της εἰδώλου.

Συνείθισεν οὕτω βαθμηδὸν νὰ βλέπῃ πάντας προσφερομένους εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἡγεμονίδα, καὶ τὴν αὐλήν της πλήρη καθ' ἐσπέραν. Ὁ κύριος πρόεδρος Δὲ Βομφῶν ἦν ὁ ἦρος τῆς μικρᾶς ἐκείνης ὀμηγύρεως, καθ' ἣν τὸ πνεῦμά του, τὸ πρόσωπόν του, ἡ μάθησις καὶ οἱ ἀρεστοὶ του τρόποι ἐπηνοῦντο ἀδιακόπως. Εἰς τῶν παρισταμένων παρετήρει, ὅτι ἀπὸ ἐπταετίας εἶχε μεγάλως αὐξήσει τὴν περιουσίαν του, ὅτι τὸ Βομφῶν ἀπέφερε τοῦλάχιστον δέκα χιλιάδας φράγκων εἰσοδήμα, κ' εὐρίσκετο συνεσφιγμένον, ὡς πάντα τὰ κτήματα τῶν Κρυσῶ, ἐντὸς τῶν ἀπεράντων κτήσεων τῆς κληρονομίου.

— Ἡξεύρετε, δεσποινίς, ἔλεγεν εἰς τῶν συνήθων, ὅτι οἱ Κρυσῶ ἔχουν ὅλοι μαζὺ σαράντα χιλιάδες λίβρας εἰσοδήμα;

— Καὶ τὰς οἰκονομίας ποῦ τὰς βάζετε; ὑπελάμβανε γρατὰ τις φίλη τοῦ κόμματος, ἡ δεσποινὶς Γριβωκούρ. Ἐνας κύριος ἀπὸ τὰ Παρίσια ἦλθ' ἐσχάτως κ' ἐπέσφερεν εἰς τὸν κύριον Κρυσῶ διακοσίας χιλιάδας φράγκα διὰ τὸ συμβολαιογραφεῖόν του. Ἄν διορισθῆ εἰρηνοδίκης, θ' ἀναγκασθῆ νὰ τὸ πωλήσῃ.

— Θέλει νὰ διαδεθῆ τὸν κύριον Δὲ Βομφῶν ὡς πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰ μέτρα του, ἀπήνητησεν ἡ κυρία Ὁρσονβάλ. Ὁ κύριος πρόεδρος θὰ γείνη ἐφέτης καὶ κατόπιν πρόεδρος· ἔχει τὰ μέσα καὶ θὰ κάμῃ στάδιον.

— Εἶνε διακεκριμένος ἄνθρωπος, ἔλεγεν ἄλλος δὲν φρονεῖτε, δεσποινίς;

Ὁ κύριος πρόεδρος εἶχε προσπαθήσει νὰ συμμορφώσῃ τὸ ἦθος αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεώς του ἀπέναντι τῆς Εὐγενίας. Καίτοι

τεσσαρακοντούτης, μελάγχρους, τραχεῖαν ἔχων τὴν μορφήν, ξηρὰν δὲ ὡς πᾶσαι αἱ δικαστικαὶ φυσιογνωμίαι, ἐνεδύετο ὡς νεανίας, ἔπαιζε μετὰ λεπτοφυοῦς βῆδου, δὲν ἐταμβάκιζε παρὰ τῆ δεσποινίδι Δὲ Φροαφῶν, ἤρχετο δὲ πρὸς αὐτὴν πάντοτε φορῶν λευκὸν λαϊμοδέτην καὶ χιτῶνα οὔτινος ἢ εὐρύπτυχος τραχηλιά ἐξωμοιάζεν αὐτὸν ἀπὸ πρὸς Ἰνδικὴν ὄνισθα. Ὀμίλει δὲ οἰκείως πάντοτε πρὸς τὴν ὠραίαν κληρονόμον, κ' ἐκάλει αὐτὴν: *Ἡ ἀγαπητή μας Εὐγενία.*

Ἀπλῶς εἰπεῖν αἱ ἐσπεριναὶ παρὰ τῆ Εὐγενίᾳ σκηναὶ ἦσαν ἀπαράλλακτοι πρὸς τὴν ἐν ἀρχῇ τῆς προκειμένης ἱστορίας περιγραφείσαν, ἐκτὸς μόνον ὅτι τὰ πρόσωπα ἦσαν περισσότερα, ἔλειπαν δὲ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Γρανδέ, καὶ τὸν λόγον εἶχεν ἀντικαταστάσει τὸ οὐστ. Ἡ τῶν κυνῶν ἀγέλη ἐδίωκε πάντοτε τὴν Εὐγενίαν καὶ τὰ ἐκατομυριά της, ἀλλ' εἶχεν ἡδὴ γίνεαι πολυαριθμότερα, ὑλάκτει κάλλιον, καὶ περιστοιχίζε πάνταχθθεν καὶ μεθοδικῶς τὸ θήραμα.

Ἄν ὁ Κάρολος ἤρχετο αἰφνης ἐκ τοῦ βῆθους τῶν Ἰνδιῶν, ἤθελεν ἐπανύρει τὰ αὐτὰ πρόσωπα καὶ τὰ αὐτὰ συμφέροντα. Ἡ κυρία Δὲ Γρασέν, ἣν ἡ Εὐγενία περιεποιεῖτο μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος καὶ φιλοφροσύνης, ἐπέμενε πάντοτε τυραννοῦσα τοὺς Κρυσῶ. Ἀλλὰ καὶ τότε ὡς καὶ ἄλλοτε ἡ μορφή τῆς Εὐγενίας ἤθελε φανῆ δεσποζουσα τῆς εἰκόνας· καὶ τότε ὡς καὶ ἄλλοτε, ὁ Κάρολος ἤθελε παραστῆ ὡς ἡγεμῶν. Οὐχ ἤττον ὑπῆρχε καὶ πρόεδρος. Ἡ ἀνθοδέσμη, ἣν προσέφερον ἄλλοτε ὁ πρόεδρος εἰς τὴν Εὐγενίαν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν εορτῶν τῆς, εἶχε κατὰσθῆ περιοδική. Πᾶσαν ἐσπέραν, ἔφερον οὗτος εἰς τὴν πλουσίαν κληρονόμον μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἀνθοδέσμη, ἣν ἡ κυρία Κορνογαγὲ ἔθετεν ἐπιδεικτικῶς ἐντὸς βασιλικῆς, ἔρριπτε δὲ κρυφίως εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αὐλῆς, ἅμα ὡς οἱ ἐπισκέπται ἀπῆρχοντο.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος ἡ κυρία Δὲ Γρασέν ἀπεπειράθη νὰ ταράξῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Κρυσῶ, λαλοῦσα εἰς τὴν Εὐγενίαν περὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Φροαφῶν, οὗτινος ὁ κατεστραμμένος οἶκος ἠδύνατο ν' ἀνεγερθῆ, ἂν ἡ κληρονόμος ἀπεφάσιζε νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὰς γαίας του διὰ γαμικῶν συμβολαίων. Ἡ κυρία Δὲ Γρασέν εἶχε τὸ πατρικὸν ἀξίωμα καὶ τὸν μαρκησιακὸν τίτλον, ὑπολαμβάνουσα δὲ τὸ εἰρωνικὸν μείδιμα τῆς Εὐγενίας ὡς ἐπιδοκιμασίαν, ἔλεγε πανταχοῦ ὅτι ὁ γάμος τοῦ προέδρου Κρυσῶ δὲν ἦτο τόσον ὠρμος, ὅσον ὁ κόσμος ἐνόμιζε.

— Μολοντί ὁ κύριος Δὲ Φροαφῶν εἶνε πενήκοντούτης, ἔλεγε, δὲν φαίνεται περισσότερο ἡλικιωμένος τοῦ κυρίου Κρυσῶ. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἶνε χῆρος καὶ ἔχει καὶ παιδιὰ, ἀλλ' εἶνε μαρκησιός, θὰ ἦνε πατρίκιος τῆς Γαλλίας, καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τοιοῦτοι γαμβροὶ

εὐκολα δὲν εὐρίσκονται. Γνωρίζω ἀπὸ ἀσφαλῆ πηγῆν, ὅτι ὁ γέρον Γρανδέ εἶχε σκοπὸν νὰ συνδεθῆ με τοὺς Φροαφῶν καὶ νὰ ἐνώσῃ ὅλα του τὰ κτήματα με τὰς γαίας των. Πολλαὶ φοραὶ μοῦ τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ πονηρὸς γέρον.

— Πῶς, Ἀννέτα! εἶπεν ἐστέραν τινὰ κατακλινομένη ἡ Εὐγενία· οὐδὲ μίαν φορὰν νὰ μὴ μοῦ γράψῃ!

[Ἔπεται συνέχεια.]

ΑΘΗΝΑΙ

[ὑπὸ Καρόλου δὲ Μουῆ].

Συνέχεια ἰδίαι σελ. 161.

Β'.

Πλέοντας εἰς Πειραιᾶ ἐφώτιζεν ἡμᾶς λαμπρὸν σεληναῖον φῶς. Αἱ ὠχραὶ τῆς σελήνης ἀκτῖνες προσέπαιζον ἐπὶ τῶν γαληνίων ὑδάτων, ἀπερ διέσχίζε τὸ ἀτμόπλοιον, τέμνον ἀργυρᾶν αὐλακὰ· ἀριστερόθεν ἀπέφρασσε τὸν ὀρίζοντα ἡ παραλία τῆς Σύρας, δεξιόθεν δὲ φαεινὴ ἔκτασις ὑδάτων ἐφαίνετο ὡσεὶ βυθιζομένη εἰς τοὺς νυκτίους μυχοὺς, καὶ ἀπωτέρω ἀνέθρωσκον τῆδε κάκεισε σκιαγραφίαι νήσων, λευκαζόμεναι ὑπὸ τῶν ἀκτῖνων τῆς σελήνης. Σιγῇ ἐπεφοίτα ἐπὶ τῆς περιοχῆς, ἣν ἐπλήρου ἡ σκιά τῶν ὀμηρικῶν θεῶν, ὅπου ὅμως ἡ ἐπιβάλλουσα τῶν πραγμάτων γαλήνη, κατισχύουσα τῶν ἡμετέρων ἀναμνήσεων, ὠμίλει ἡμῖν οὐχὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν μύθων, ἀλλὰ περὶ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, τοῦ εὐδῆλως ὁρατοῦ ἐν τῇ νηνεμίᾳ τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ κάλλονῃ τῆς νυκτός. Αἱ δὲ ψυχαὶ ἡμῶν, ἀποδιδράσκουσαι τοῦ παλαιοῦ Ὀλύμπου, ἐν αὐτοῖς τοῖς τόποις ἔνθα τὰ πάντα ὑμνοῦσι τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ ἀνιστάσιν αὐτὸν πρὸ τῶν ἐκθάμβων ὀμμάτων ἡμῶν, ὑφίσταντο ἰσχυροτέραν τὴν ἐπενέργειαν τοῦ κατανικήσαντος τὸν Ὀλυμπον· ἡ εἰκὼν τοῦ δημιουργοῦ ἐδέσποζε τῆς πλάσεως, ἐν ᾗ δ' ἡ Φοῖβη κατέχευε τὰς ἀκτῖνας αὐτῆς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐφ' ὧν ἐπενήχετο ἄλλοτε ἡ Δῆλος, ἐν ᾗ ἡρέμα ἐπλέομεν παρὰ τὰς ἀκτῆς εἰς ἄς προσωρμιζόντο τὸ πάλαι οἱ Ἕλληνας θεοροί, τὸ μεγαλεῖον τοῦ ποιήσαντος τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἔργα ἐπλήρου τὰς ἡμετέρας καρδίας ἀρρήτου συγκινήσεως καὶ διοσεδάζεν ὡς καπνὸν τὰ φάσματα ἐκλελοιπότην θεῶν.

Εἶχε νυκτώσει, ὅτε διεπλεύσαμεν τὸν μεταξὺ Κέω καὶ Κύθνου πόρον· μετὰ μικρὸν δ' ἐκάμφαμεν τὸ Σουνιακὸν ἄκρον, οὗ τὸν ναὸν ἐκάλυπτεν ἡ σκοτία. Ἀλλ' ἅμα ἐχάραξε καὶ διεκρίναμεν ἀριστερόθεν μὲν ἡμῶν τὴν Πελοπόννησον, τὴν Ἰδραν, τὴν Σαλαμίνα, δεξιόθεν δὲ τὴν ἀττικὴν παραλίαν. Ἀποτελεῖται δ' αὕτη ἐκ λόφων ἡλιοκαύστων, κατακλυζομένων ὑπὸ τοῦ περιαιγουῦς ἀέρος, ὧν αἱ γραμμαὶ διαγρά-